

Naturminnen i Gävleborgs län

Resultat av besiktning 2005

Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturminnen i Gävleborgs län

Resultat av besiktning 2005

Länsstyrelsen
Gävleborg

Maria von Hofsten

*Omslagsbilden föreställer Linden i Engesberg - länets första naturminne, fridlyst 1923.
Foto: Maria von Hofsten.*

Sammanfattning

I Gävleborgs län finns nio naturminnen, samtliga bestående av gamla träd: Fem tallar, två ekar, en lind och en gran. I fem av objekten innefattas även en bit av marken runt trädet i naturminnesskyddet. Det första naturminnesbeslutet togs 1923 och det senaste 1998.

Sommaren 2005, med komplettering 2006, gjordes en besiktning av länets naturminnen, med syfte att uppdatera Länsstyrelsens kunskaper om dessa samt att genomföra den tillsyn som Länsstyrelsen ålagts att göra. Det var då drygt 35 år sedan den senaste dokumenterade besiktningen genomfördes, och kunskapen om objektens tillstånd var bristfällig.

Skötseln av länets naturminnen har varit eftersatt och resultaten av besiktningen pekar på behov av både skötsel och skyltning i fält, av annan information och av nya beslut.

Samtliga nio naturminnesobjekt återfanns i fält. Alla utom ett av dessa var vid liv. Vid tre av objekten fanns standardiserade naturminnesskyltar, vid ytterligare två fanns andra skyltar och vid fyra objekt saknades skylt helt.

Fyra eller fem av objekten behöver biologisk skötsel, och vidare undersökning till grund för skötsel- och riskbedömning rekommenderas i fyra-fem fall. En mer grundlig naturvärdesinventering vore också önskvärd.

Extra information behövs i de fall då mark ingår i naturminnesskyddet, men rekommenderas även i ett fall där trädet står på en skolhustomt och kunskapen om att trädet är skyddad tycks vara låg hos dem som bedriver barnverksamhet på tomten.

Det har framkommit vissa behov av att skriva om de tidigaste naturminnesbesluten, alternativt göra tillägg till de befintliga besluten. Skälen till detta är dels att förvaltningen för de tidigaste objekten bör tillskrivas Länsstyrelsen, dels att de tidigast skyddade objekten inte innefattar någon mark runt trädet.

Innehåll

Sammanfattning	5
Innehåll	7
Inledning	9
Syfte	9
Metod	10
Parametrar	10
Resultat	11
Skyltning	11
Vitalitet	12
Omkrets	12
Skador och mänsklig påverkan	13
Risker	13
Beslut och föreskrifter	13
Diskussion	14
Skötsel och information	14
Uppföljning och vidare undersökningar	14
Beslut, föreskrifter och förvaltning	15
Orosmoln för framtiden	15
Slutsatser	16
Bilaga 1. Ursprungsprotokoll	
Bilaga 2. Resultat från besiktningen	
Bilaga 3. Kartor	
Bilaga 4. Faktasammanställning	
Bilaga 5. Efterarbete: GIS-data och namnbyten	

”10 § Ett särpräglad naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Förklaringen får omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme.”

(7 kap Miljöbalken)

Inledning

Möjligheten att bilda naturminnen kom redan 1909, samtidigt med möjligheten att bilda nationalparker. Skyddsvärda naturföremål, eller områden som var för små för att bli nationalpark, kunde då få skydd som naturminne. Det kunde vara enskilda objekt som träd, jättegrytor, flyttblock mm, eller mindre ytor som floralokaler eller strandhällar.

När naturvårdslagen trädde i kraft 1964 blev det möjligt att bilda naturreservat, och det är idag den vanligaste formen av naturskydd. Områden som är större än en hektar blir vanligtvis skyddade som naturreservat, medan mindre områden och enskilda naturobjekt fortfarande kan fridlysas som naturminne. Idag regleras naturminnen, liksom naturreservat och nationalparker, enligt sjunde kapitlet i miljöbalken.

I Gävleborgs län finns nio naturminnen, samtliga bestående av gamla träd (figur 1). Det handlar om fem tallar, två ekar, en lind och en gran. I fem av objekten innefattas även en bit av marken runt trädet i naturminnesskyddet.

Länets första naturminnebeslut togs 1923 och gällde en stor gammal lind vid Engesbergs camping norr om Gävle. Totalt har 13 beslut om naturminnesskydd tagits, men fyra av besluten har senare upphävts.

Den senaste dokumenterade besiktningen genomfördes 1969, och sedan dess har ytterligare fyra objekt tillkommit. Den senaste fridlysningen skedde 1998.

Länets naturminnen förvaltas av olika myndigheter. För de fem tidigast skyddade objekten (skyddade 1923-1968) står Skogsvårdsstyrelsen¹ som förvaltare. I det senaste av dessa står det uttryckligen i resolutionen, medan det i de fyra tidigare endast står i besiktningsprotokollen från 1969. Under dessa år var det mer eller mindre underförstått att det var Skogsvårdsstyrelsens uppgift att förvalta skyddade skogsområden (och enstaka träd), vilket dock kom att förändras med tiden. Av de fyra naturminnen som bildats senare (1981-1998) står Länsstyrelsen som förvaltare för två, och kommunen för två. Det är dock i samtliga fall Länsstyrelsen som har det yttersta ansvaret för objekten.

Syfte

Sommaren 2005, med komplettering hösten 2006, genomfördes besiktning av länets naturminnen, med syfte att uppdatera våra kunskaper om dessa samt att genomföra den tillsyn som Länsstyrelsen ålagts att göra. Det var då drygt 35 år sedan den senaste dokumenterade besiktningen genomfördes, och kunskapen om objektens tillstånd var

Figur 1. Naturminnen i Gävleborg.

¹ Skogsvårdsstyrelsen bytte den 1 januari 2006 namn till Skogsstyrelsen, men eftersom båda namnen existerade tidigare, med olika betydelser, används här ändå namnet Skogsvårdsstyrelsen.

bristfällig. Föreliggande rapport syftar till att förmedla den kunskap som inhämtats, främst till Länsstyrelsens medarbetare, men även till markägare och intresserad allmänhet.

Metod

Under tre dagar i augusti 2005 och en dag i oktober 2006 besöktes länets nio naturminnen i fält. Besiktningen genomfördes av Maria von Hofsten, med assistans av Signe Notini (2005), och följde till stor del det protokoll som tagits fram och använts av Länsstyrelsen i Stockholm vid en motsvarande undersökning 2000-2001². Protokollet utformades då för att passa ”träd i allmänhet, men ekar i synnerhet”. Protokollet finns i bilaga 1. Träden dokumenterades även genom fotografering.

Parametrar

Följande parametrar har bedömts enligt anvisningar i ”Naturminnen i Stockholms län”.

Vindexponerat	Ja / Delvis / Nej
Solexponerat	Ja / Delvis / Nej
Fristående	Ja / Delvis / Nej (Om 25 % - 75 % av kronan, och det utrymme som sträcker sig 2 m utanför kronan, inkräktas av andra träd eller buskar, räknas trädets om delvis fristående.)
Stamomkrets	Mätt med måttband på 130 cm höjd över marken (eller på det smalaste stället mellan marknivå och brösthöjd).
Barksprickors djup	Den djupaste sprickans djup, mätt med linjal. Mätningen skedde från en tänkt linje mellan två intilliggande barktoppar till den djupaste punkten i sprickan (bild 1).
Barklös ved	Ja / Nej (större än 10 x 10 cm)
Brandspår	Ja / Nej
Övriga håligheter	Ja / Nej
Vitalitet	Dött liggande / Dött stående / Döende (>40% av grenarna döda) / Skadat (<40% av grenarna döda) / Helt friskt (i stort sett inga döda grenar).
Krona och grenverk	Spärrgrenig / Mellanting / Grenfri stam, hög krona (stammens grenar saknas eller är döda, och kronan är högt upphissad) / Annan
Grova grenar lägre än 4 meter över marken	Ja / Nej (grenar som utgår från stammen på högst 4 meters höjd)
(Lämpliga efterträdare)	(Har ej bedömts)
Riskbedömning	Bedömning av huruvida trädet kan innebära några risker för t ex trafik eller hus i närheten.
Åtgärdsförslag (Behov)	Förslag på naturvårdande åtgärder (t ex röjning) eller andra typer av åtgärder (t ex nya skyltar).

Bild 1. Mätning av barkspricka.

² Naturminnen i Stockholms län, Rapport 2005:01, Länsstyrelsen i Stockholms län.

Följande parametrar har bedömts på annat sätt.

Utflygningshål för insekter	Ja / Nej
Övriga skador	Här noteras både mänsklig påverkan och skador av mer biologisk karaktär.
Naturvärden	Här noteras översiktligt iakttagelser av organismer och värdefulla strukturelement. Det har dock inte skett någon grundlig naturvärdesinventering.
Håligheter med mulm	Ja / Nej
Savflöde	Ja / Nej (färskt och någorlunda rikligt)

Resultat

Åtta av de nio naturminnena återfanns under inventeringen 2005, och efter nya uppgifter om lokalisering 2006 återfanns även det nionde objektet.

Besiktningresultaten för objekten sammanfattas nedan. För mer information om ett enskilt objekt hänvisas till de renskrivna protokollen i bilaga 2 samt kartorna i bilaga 3. En sammanfattande tabell finns i bilaga 4.

Skyltning

Endast fem naturminnen var märkta med någon form av skylt (bild 2 och 3). Att de övriga fyra verkligen var de fridlysta träd som söktes bekräftades antingen med hjälp av lokalbefolkning eller gamla fotografier (bild 4 och 5). En standardiserad naturminnesskylt fanns bara i tre fall, i det ena fallet var den dock skymd av sly.

Bild 2 och 3. Träskylt vid eken i Skog och standardiserad naturminnesskylt vid tallen i Högtomt.

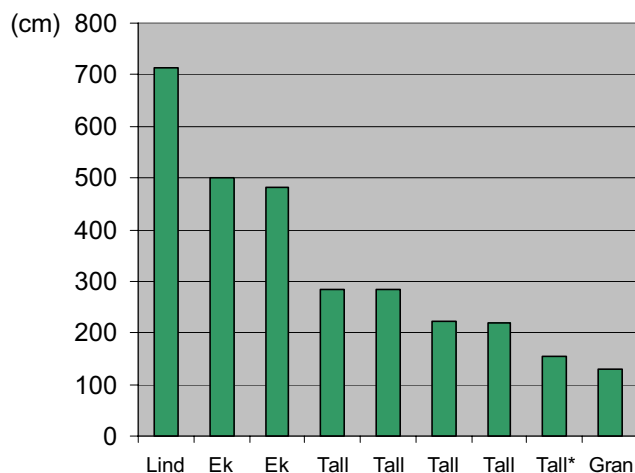
Bild 4 och 5. Tallen på Gackerön kunde identifieras med hjälp av gamla fotografier. (bild 4: okänd fotograf)

Vitalitet

Alla utom ett av de fridlysta träden var vid liv; linden i Engesberg var död, bortsett från rotskott, men stod upp. En av de tre stammarna på eken i Hålsjö hade fallit, men låg kvar intill trädet. I övrigt hade eken inga döda grenar (den var ”nyfriserad” enligt lokalbefolkningen) och var således det enda träd som helt friskförklarats. De övriga träden klassades som skadade, i två fall på gränsen till döende.

Omkrets

Omkretsen på de besiktigade träden varierade från lindens dryga 7 m till granens 1,3 m (figur 2). Som jämförelse kan nämnas att den största kända linden i Sverige mätte 8,35 meter i omkrets och motsvarande siffra för landets äldsta ek är ca 13 meter³. En tall kan enligt samma källa ha en stamomkrets på över 4 meter, medan en av våra största granar vid sin bas hade en omkrets på 5,3 meter.

Figur 2. Stamomkrets på de undersökta träden i augusti 2005 (*oktober 2006).

³ Naturhistoriska riksmuseets ”Den virtuella floran”, Internet: <http://linnaeus.nrm.se/flora>. Senast uppdaterad 1996, besökt i februari 2006.

Skador och mänsklig påverkan

Många av träden hade ett större eller mindre antal döda grenar. Tallen i Ljusdal hade även gula barr, och pelargranen vid Grönviken saknade barr på den övre delen av många grenar. Det senare är dock helt naturligt för en gammal gran.

I övrigt upptäcktes spikar, metallnät och cement i håligheter i döda stammar (troligen rester från tidigare naturvårdande åtgärder) samt färgrester och spikar på levande stammar.

Risker

Inget av träden utgjorde någon akut risk, men vissa träd bör undersökas vidare. Många träd står nära vägar, och i ett fall är en husägare i närheten orolig att trädet, eller delar av det, ska falla över huset.

Beslut och föreskrifter

Under besiktningen framkom några fall där det fanns anledning att titta närmare på det enskilda naturminnets beslut och föreskrifter. Det tycktes handla om överträdelser i båda fallen, men visade sig bara vara det i det ena.

Vid tallen i Högtomt, ett av de fem naturminnen som innefattar mark, hade en överträdelse skett. Vägen nedanför tallen höll på att breddas och det var vid inventeringstillfället bara 6,4 meter mellan trädets stam och det ställe där vegetationen upphör och marken sluttar brant ner mot vägen. Enligt beslutet ingår marken inom en radie av 10 meter från trädet i naturminnet. Vägverket var medveten om att trädet var skyddat, men inte att marken omkring ingick i skyddet. Orsaken tycks vara bristande information från Länsstyrelsens sida – att marken är skyddad framgår endast i besluten (papper i Naturenhetens arkivpärmar), ej i den digitala information (GIS) som används i det dagliga arbetet såväl inom Länsstyrelsen som utanför.

Vid eken i Hålsjö antogs också vissa överträdelser ha skett, vilket dock senare visade sig vara felaktigt. Vintern 2000 förlorade eken en av sina stammar, och den ligger nu mossbeklädd intill trädet och utgör ett värdefullt habitat inom naturminnet (bild 6). Enligt uppgift har man, utan resultat, försökt forsla bort lågan och sedan sågat av en skiva i dess ena ände. Enligt föreskrifterna finns inget hinder för något av detta. Det är bland annat förbjudet att *”fälla eken eller beskära den så hårt att den riskerar att ta skada”* samt att *”bygga, tippa eller ta i anspråk mark inom naturminnet för annat ändamål än till det för vilket det är avsatt”*. Men det finns inget förbud mot att flytta eller skada död ved inom naturminnet.

Bild 6. Den fallna stammen vid Eken i Hålsjö.

Diskussion

Skötsel och information

Då Skogsvårdsstyrelsen (numera Skogsstyrelsen) inte längre är en självklar förvaltare och Länsstyrelsen har haft fullt upp med att hinna sköta naturreservaten, har skötseln av naturminnena kommit lite i skymundan. Resultaten av besiktningen pekar på behov av både skötsel och skyltning i fält, samt av annan riktad information i förebyggande syfte.

I vissa fall föreslås röjning av sly och buskar intill träden. Detta gäller främst för trädens egen skull, men vid pelargranen vid Grönviken behöver även naturminnesskylten frihuggas för att bli möjlig att upptäcka.

Ur säkerhetssynpunkt kan beskärning av träden och/eller säkring av grenar bli aktuellt, men här krävs en noggrannare utredning. Även för trädets egen skull kan det ibland behöva beskäras närmast vägen, för att inte skadas av förbipasserande fordon (bild 7).

Bild 7. Eken i Skog bör hållas efter så att den inte inkräktar för mycket på vägutrymmet och riskerar att skadas av förbipasserande trafik.

När det gäller skyltning bör standardiserade naturminnesskyltar sitta synliga vid alla naturminnen; för de senaste fridlysningarna står detta inskrivet i föreskrifterna men för konsekvensens skull bör alla objekt skyltas på detta sätt. De skyltar som fanns vid inventeringen hade olika utseende och en av dem inkluderade även information om trädet. Det är önskvärt att dessa åtminstone kompletteras med en standardiserad naturminnesskylt.

Det tycks finnas ett stort behov av bättre information om vad som ingår i naturminnenas skydd; att det ibland innefattar en bit av marken verkar vara dåligt känt både inom och utanför Länsstyrelsen. Informationen behöver inte minst förbättras i det digitala underlag (GIS) som används av myndigheter och företag (detta genomfördes i november 2005, se bilaga 5). Det bör också framgå i anslutning till naturminnesskylten, vilket inte är fallet idag.

Förutom synliga skyltar vid alla objekt skulle man kunna tänka sig en extra informationssatsning i och kring skolhuset i Högtomt. Här bedrivs barnverksamhet i form av bland annat kollar och lägerskolor. Den skylt som nu finns står utanför staketet, vänd mot vägen, vilket betyder att den inte uppmärksammas av dem som rör sig på tomten. En skylt på tomten samt en informationstavla inne i huset föreslås, i syfte att få barn och personal att bli intresserade av, stolta över och försiktiga om, trädet.

Uppföljning och vidare undersökningar

Även om det inte fanns några akuta risker vid denna besiktning, så är det många träd som *när* de faller skulle kunna falla över vägar. Pelargranen vid Grönviken skulle exempelvis kunna falla över väg 272 mellan Ockelbo och Bollnäs. I vissa fall kan

träden utgöra andra risker; eken i Hålsjö – där en stam redan fallit – står exempelvis nära ett hus, och husägaren är orolig att ännu en stam ska falla.

Det finns alltså anledning att undersöka vissa av objekten närmare, det gäller främst linden, de två ekarna och pelargranen, samt eventuellt tallen i Högtomt.

Då naturvärdena inte undersöktes speciellt noggrant vid denna besiktning vore det önskvärt att det gjordes vid ett senare tillfälle. Mest intressant är det kanske för ädellövträden (linden och ekarna, inklusive lågan), men en inventering av samtliga träd vore ändå önskvärt. Det vore t ex trevligt att kunna sätta upp en informationsskylt i skolhuset i Högtomt där det inte bara framgår att trädet är fridlyst, utan också vilka naturvärden trädet har.

Beslut, föreskrifter och förvaltning

Det finns flera skäl till att fundera över om inte de äldsta besluten bör skrivas om. För det allra äldsta naturminnet saknas dessutom beslutet helt (det har ej gått att finna).

Ett skäl att skriva nya beslut är att de fyra tidigast beslutade naturminnena inte inkluderar någon mark utan bara själva trädet. Kanske bör marken omkring ingå även i dessa naturminnesobjekt. Tre av de naturminnen som inte inkluderar mark ligger intill grusvägar, och det största hotet uppstår kanske om vägen ska breddas eller asfalteras. Att träden står intill vägar gör att gränsdragningen tål att tänkas över. När det gäller boträdet skulle skyddet kunna utvidgas så att fler av de större tallarna i närheten inkluderas. GIS-skikten är idag i punktform, vilket är olyckligt i de fall skyddet faktiskt rör en yta. Om besluten skrivs om så att ett markområde ingår i alla naturminnen vore det önskvärt att förändra GIS-skikten så att objekten istället presenteras som polygoner.

Ett annat skäl är att förvaltarskapet för de fem äldsta objekten bör tillskrivas Länsstyrelsen. Då förvaltningen av andra skyddade naturområden överförts från Skogsvårdsstyrelsen till Länsstyrelsen har den senare som målsättning att successivt ta över förvaltarskapet även för naturminnena. Om inte de tidigaste besluten ändå skrivs om för att mark ska inkluderas, bör det skrivas ett särskilt beslut som säger att alla naturminnen som förvaltas av Skogsvårdsstyrelsen, eller där ingen förvaltare anges i beslutet, härnäst ska förvaltas av Länsstyrelsen.

Man kan även fundera över att göra tillägg eller liknande för att säkerställa att även döda och fallna delar (stammar och större grenar?) av träden lyder under skyddet.

Då länet har så pass få naturminnen ses ingen anledning att upphäva något av dessa. Av de befintliga naturminnena är tallen vid Sörforsa det träd som anses minst värdefullt. Då den står på skogsmark och inte kräver någon speciell skötsel eller innebär någon risk, är dock skyltningen statens enda kostnad för att behålla trädet skyddat.

Orosmoln för framtiden

De träd som kan antas ha fått stå ut med mest mänsklig åverkan, och som det kan finnas störst anledning att oroa sig för inför framtiden, är tallen i Högtomt och linden i Engesberg, och i viss mån kanske även tallen i Ljusdal.

Tallen i Högtomt har åtminstone sedan fridlysningen 1968 stått på en skolhustomt. Vetskapen om att trädet är skyddad tycks vara låg hos dem som arbetar inom verksamheten, och barnens lek har troligen påverkat trädet genom åren. Med bättre information (se ovan) kan förhoppningsvis slitaget minskas i framtiden.

Linden i Engesberg står på en campingplats och det framgår i protokollet från 1969 att trädet tidigare varit inhägnat. Stammen är delvis cementfylld och stenar har kastats in i andra håligheter. Eventuellt kan man fundera på att åter hägna in trädet, åtminstone om området förblir campingplats. Det är dock möjligt att campingen inom en snar framtid kommer att bebyggas med bostäder, och om marken byter ägare/brukare eller får en förändrad markanvändning är det naturligtvis viktigt med information om trädet och dess värden.

Tallen i Ljusdal ligger i utkanten av en villatomt. Vintertid kör plogbilen upp snö mot trädet, och markägaren har satt upp metallrör som skydd. Här behövs bättre information till snöröjarna. Naturminnesskylten har trillat ner och finns hos markägarna, men bör snarast sättas upp igen – kanske på en skylt bredvid trädet istället för på dess stam.

Slutsatser

Skötseln av länets naturminnen har varit eftersatt och det finns ett behov av både skötsel, information och nya beslut (eller tillägg).

De åtgärder som bör prioriteras är:

- Standardiserade skyltar (6 objekt, i vissa fall med area. Se bilaga 4)
- Biologisk skötsel (3-4 objekt, se bilaga 2)
- Vidare undersökning till grund för risk- och behovsbedömning (5 objekt)

Önskemål övriga åtgärder:

- Extra informationstavla vid skolhuset i Högtomt
- Skriva nya beslut, eller tillägg (för förvaltning och ev. mark)
- Grundligare naturvärdesinventering

BESIKTNINGSPROTOKOLL FÖR NATURMINNEN

Besiktningdatum:	Objektnummer:
Besiktigat av:	Objektstyp:
Utmärkning, befintlig: ☐ Plastbricka ☐ Metallskylt ☐ Saknas Åtgärda: ☐ Bör göras ☐ Är gjort ☐ Ny plastbricka ☐ Metallskylt önskvärd	Fastighet: Kommun:

GPS-koordinater (RT 90):

X-koordinat:	Y-koordinat:	Noggrannhet:
--------------	--------------	--------------

Lägesbeskrivning:

Övrigt:

Belägenhet (kryssa eller ringa in):

Allé	Väggkant	Lövskog	Barrskog	Blandskog	Betesmark	Slätteräng	Åker	Park/Tomt
------	----------	---------	----------	-----------	-----------	------------	------	-----------

Övrigt:

Vindexponerat:	Solexponerat:	Fristående:	Övrigt:
☐ Ja ☐ Delvis ☐ Nej	☐ Ja ☐ Delvis ☐ Nej	☐ Ja ☐ Delvis ☐ Nej	

Beskrivning av objektet mm:

Beskrivning av objektets stam (omkrets samt utseende):
Omkrets: _____ cm (brösthöjd, ca 130 cm över marken)
Utflygningshål för insekter: ☐ Ja ☐ Nej Form: _____
Barksprickors djup (den djupaste, cm): _____
Barklös ved (med större ytor än 10x10 cm): ☐ Ja ☐ Nej
Brandspår: ☐ Ja ☐ Nej
Övriga skador: ☐ Ja ☐ Nej
Naturvärden för hela objektet (t ex lavar): _____
Håligheter med mulm (ange typ 1-4, se Skogsvårdsstyrelsens "Inventering av jätteträd"): 1. 2. 3. 4. 5. Saknas
Övriga håligheter (t ex hackspettshål): ☐ Ja ☐ Nej
Savflöde: ☐ Ja ☐ Nej
Vitalitet (se Skogsvårdsstyrelsens "Inventering av jätteträd"): 1. Dött, liggande träd 2. Dött, stående 3. Döende 4. Skadat 5: Helt friskt träd

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt	Lind i Engesberg
NVR-id	21-04-001
RegDOS-id	2004471
Typ	Lind
Beslutsdatum	1923-09-18
Kommun	Gävle
Besiktn.datum	2005-08-25
Besiktigad av	Maria von Hofsten, Lst X
Lägesbeskr.	Engesbergs camping
Fastighet:	Norrlandet 3:1
Ek. kartblad	13H 7g
Koordinater	15 81 077 67 35 665
GPS noggr.	14 meter
Koord.system	RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Stor skylt, men ingen standardiserad naturminnesskylt									
Belägenhet	Miljö: Vägkant, Park/tomt									
	Vindexponerat			Solexponerat			Fristående			
	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	
Objektet	Stamomkrets (brösthöjd)				Utflygningshål					
	712 cm				Ja Nej					
	Djupaste barkspricka				Barklös ved (>10x10 cm)					
	10 cm				Ja Nej					
	Brandspår		Håligheter med mulm				Övriga håligheter			
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	(bl a i grenstumpar)			
	Övriga skador: (se övrigt)									
	Naturvärden: Mycket busklavar, död stående ved.									
	Savflöde		Vitalitet							
	Ja	Nej	Dött, liggande		Dött, stående		Döende		Skadat Helt friskt	
Krona										
Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:										
Grova grenar lägre än 4 m										
Ja Nej										
Risker	Det finns två vägar att falla över den dag trädet faller. Inga akuta risker.									
Behov	Trädet har tidigare varit instängslat (protokoll från 1969), och med tanke på att det står på ett campingområde och på det viset kan vara något utsatt kan det kanske vara lämpligt med staket även idag. Eventuellt bör grenarna säkras. Vidare undersökning rekommenderas.									
Övrigt	Cementutfyllnad i stammen, stenar inkastade i håligheter. Rotskott.									

Resultat från
Naturminnesbesiktning 2005 (2006)

Objekt **Boträd**
 NVR-id **21-04-002**
 RegDOS-id 2013311
 Typ Tall
 Beslutsdatum 1928-03-24
 Kommun Hudiksvall

 Besiktn.datum 2006-10-20
 Besiktigad av Maria von Hofsten, Lst X

Fastighet Långvind S:1
 Ek. kartblad 15H 2d
 Koordinater 68 13 167
 15 68 985
 Angiv. noggr. 1 km
 Koord.system RT 90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Metallskylt										
Belägenhet	<u>Miljö</u> : Barrskog										
	<u>Vindexponerat</u>				<u>Solexponerat</u>				<u>Fristående</u>		
	Ja	Delvis	Nej		Ja	Delvis	Nej		Ja	Delvis	Nej
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u>					<u>Utflygningshål</u>					
	154 cm					Ja Nej					
	<u>Djupaste barkspricka</u>					<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u>					
	1 cm					Ja Nej					
	<u>Brandspår</u>		<u>Håligheter med mulm</u>				<u>Övriga håligheter</u>				
	Ja Nej		Ja Nej				Ja Nej (lite svårt att se, ev bohål)				
	<u>Övriga skador</u> : En del döda grenar, en del sår på stammen.										
	<u>Naturvärden</u> : Inte så mycket lavar på stammen, men mycket hänglavar på grenarna.										
	<u>Savflöde</u>		<u>Vitalitet</u>								
Ja Nej		Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt									
<u>Krona</u>											
Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:											
<u>Grova grenar lägre än 4 m</u>											
Ja Nej											
Risker	Inga. (skogsmark)										
Behov	Friställa kronan genom att ta ner (eller topphugga) de närmaste granarna. En gran växer in i kronan och ytterligare granar är på väg upp.										
Övrigt	Inget bo siktades. Viss förvirring rådde angående både objektets lokalisering och dess typ. I protokollet från 1969 står att det består av fem tallar. I det handskrivna beslutet från 1928 framgår dock att det rör sig om en tall. Kartan härstammar troligen från inventeringen 1969, och skulle kunna ange en plats där fem tallar står, men att ingen av dessa tallar var den som fridlystes 1928.										

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt **Ek i Skog**
 NVR-id **21-04-003**
 RegDOS-id 2004472
 Typ Ek
 Beslutsdatum 1931-06-17
 Kommun Söderhamn

 Besiktn.datum 2005-08-23
 Besiktigad av Maria von Hofsten, Lst X

 Lägesbeskrivn. 150 m ö om kyrkan i Skog
 Fastighet Prästbord 1:29 (och/eller vägsamfälligheten intill)
 Ek. kartblad 14H 6a
 Koordinater 15 54 895
 67 83 692
 GPS noggr. 7 meter
 Koord.system RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Lös träskylt lutad mot trädet, men ingen standardiserad naturminnesskylt									
Belägenhet	<u>Miljö</u> : Vägkant (vid betesmark)									
	<u>Vindexponerat</u> Ja Delvis Nej			<u>Solexponerat</u> Ja Delvis Nej			<u>Fristående</u> Ja Delvis Nej			
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u> Ca 500 cm					<u>Utflygningshål</u> Ja Nej				
	<u>Djupaste barkspricka</u> 5 cm					<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u> Ja Nej (på några grenar)				
	<u>Brandspår</u> Ja Nej		<u>Håligheter med mulm</u> Ja Nej			<u>Övriga håligheter</u> Ja Nej				
	<u>Övriga skador</u> : 2 gamla spikar på västsidan, ca 0,5 meter upp. Några döda grenar.									
	<u>Naturvärden</u> :									
	<u>Savflöde</u> Ja Nej		<u>Vitalitet</u> Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt							
	<u>Krona</u> Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:									
	<u>Grova grenar lägre än 4 m</u> Ja Nej									
	Risker	Både friska och halvdöda grenar växer ut över vägen.								
Behov	Eventuellt bör de döda grenar som växer ut över vägen kapas. Övriga grenar bör också hållas efter så att de inte inkräktar för mycket på vägutrymmet och riskerar att skadas av förbipasserande fordon (de verkar ha hållits efter tidigare, några ser "hamlade" ut). Inga akuta åtgärder nödvändiga, men vidare undersökning rekommenderas.									
Övrigt										

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt	Tall i Ljusdal
NVR-id	21-04-004
RegDOS-id	2004473
Typ	Tall
Beslutsdatum	1951-03-12
Kommun	Ljusdal
Besiktn.datum	2005-08-25
Besiktigad av	Maria von Hofsten, Lst X
Lägesbeskrivn.	I kanten av villatomt i Ljusdal
Fastighet	Åkern 29:4
Ek. kartblad	16G 1d
Koordinater	15 15 285 68 58 037
GPS noggr.	8 meter
Koord.system	RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Ingen (nedfallen naturminnesskylt i metall fanns hos villaägarna)									
Belägenhet	<u>Miljö</u> : Väggkant, park/tomt Tallen står innanför en hoprasad gårdsgård och är omringad av vinbärs- och fläderbuskage. Närheten till vägen (ca 1,5 m) gör enligt villaägarna att plogbilarna plogar upp snön mot trädet (därav den rasade gårdsgården).									
	<u>Vindexponerat</u>			<u>Solexponerat</u>			<u>Fristående</u>			
	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u>					<u>Utflygningshål</u>				
	284 cm					Ja Nej (runda)				
	<u>Djupaste barkspricka</u>					<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u>				
	7,5 cm					Ja Nej				
	<u>Brandspår</u>		<u>Håligheter med mulm</u>			<u>Övriga håligheter</u>				
	Ja Nej		Ja Nej			Ja Nej				
	<u>Övriga skador</u> : Några döda grenar, några döda kvistar i kronan, skavsår av rör på baksidan, en mindre spricka, en del gula barr.									
	<u>Naturvärden</u> : Nötväcka och hackspett noterades, samt ett mindre fågelbo. Nästan inga lavar.									
	<u>Savflöde</u>		<u>Vitalitet</u>							
	Ja Nej		Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt							
<u>Krona</u>										
Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:										
<u>Grova grenar lägre än 4 m</u>										
Ja Nej										
Risker	Trädet står nära vägen och nära en lyktstolpe. En större gren växer ut över vägen. Inga akuta risker.									
Behov	Minskat buskage runt stammen - en stor fläderbuske är vid tallens stam nästan 2 m hög. Även en rönn på tallens östra sidan, som närmar sig dess krona, bör hållas efter. Skylten bör sättas upp igen. Tomtagarna har satt upp järnrör för att skydda mot plogen men eventuellt behövs ytterligare skydd, samt information till den som plogar.									

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt **Tall i Högtomt**
 NVR-id **21-04-009**
 RegDOS-id 2004474
 Typ Tall
 Beslutsdatum 1968-10-30
 Kommun Hudiksvall

 Besiktn.datum 2005-08-25
 Besiktigad av Maria von Hofsten, Lst X

Lägesbeskrivn. På skolhustomt i Högtomt
 Fastighet Högtomt 1:5
 Ek. kartblad 16G 2g
 Koordinater 15 31 517
 68 60 268
 GPS noggr. 15 meter
 Koord.system RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Naturminnesskylt i plast, på stolpe utanför tomten		
Belägenhet	<u>Miljö</u> : Park/tomt		
	<u>Vindexponerat</u>	<u>Solexponerat</u>	<u>Fristående</u>
	Ja Delvis Nej	Ja Delvis Nej	Ja Delvis Nej
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u>		<u>Utflygningshål</u>
	223 cm		Ja Nej
	<u>Djupaste barkspricka</u>		<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u>
	4,5 cm		Ja Nej
	<u>Brandspår</u>	<u>Håligheter med mulm</u>	<u>Övriga håligheter</u>
	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej
	<u>Övriga skador</u> : Grenar av, några sår, 2 stora spikar i brösthöjd på norrsidan		
	<u>Naturvärden</u> : Relativt mycket hänglavar		
	<u>Savflöde</u>	<u>Vitalitet</u>	
	Ja Nej	Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt	
Risker	<u>Krona</u>		
	Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:		
	<u>Grova grenar lägre än 4 m</u>		
	Ja Nej		
Behov	Förbättra informationen till dem som brukar huset, förslagsvis genom en naturminnesskylt på tomten och ev. även en informationstavla inne i huset.		
Övrigt	- Tomten ägs av Stockholms kommuns barnavårdsnämnd och används för barnläger av olika slag (skolklasser, kollon mm). Vid samtal med en person tillhörande verksamheten visade det sig att vetskapen om att trädet är fridlyst var låg. - Vid inventeringen höll Vägverket på att bredda vägen och de hade tagit en bit av den mark som ingår i skyddet. Vid mätning var det knappt 6,5 meter från stammen till det ställe där markvegetationen upphör mot vägen, medan marken inom en radie av 10 meter från trädet ingår i skyddet.		

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt	Ek i Hålsjö
NVR-id	21-04-010
RegDOS-id	2004441
Typ	Ek
Beslutsdatum	1987-03-17
Kommun	Hudiksvall
Besiktn.datum	2005-08-24
Besiktigad av	Maria von Hofsten, Lst X
Lägesbeskrivn.	Ca 250 m nord-nordost om skolan i Hålsjö
Fastighet	Hålsjö 13:3
Ek. kartblad	16H 1a
Koordinater	15 51 059 68 57 757
GPS noggr.	8 meter
Koord.system	RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Ingen									
Belägenhet	<u>Miljö</u> : Vägkant									
	<u>Vindexponerat</u> Ja Delvis Nej			<u>Solexponerat</u> Ja Delvis Nej			<u>Fristående</u> Ja Delvis Nej			
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u> 482 cm					<u>Utflygningshål</u> Ja Nej				
	<u>Djupaste barkspricka</u> 8 cm					<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u> Ja Nej				
	<u>Brandspår</u> Ja Nej		<u>Håligheter med mulm</u> Ja Nej (i stubben)			<u>Övriga håligheter</u> Ja Nej				
	<u>Övriga skador</u> : Sår, brott (en stam har fallit)									
	<u>Naturvärden</u> : Liggande död ved.									
	<u>Savflöde</u> Ja Nej		<u>Vitalitet</u> - döda grenar borttagna och en stam har fallit, i övrigt: Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt							
	<u>Krona</u> Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:									
	<u>Grova grenar lägre än 4 m</u> Ja Nej									
	Risker	Står nära vägen och nära ett hus (husägaren är lite orolig att fler stammar/grenar ska falla).								
Behov	- Skylt - Eventuellt säkra grenarna närmast huset (vidare undersökning rekommenderas).									
Övrigt	- Av trädets ursprungliga tre stammar har en fallit (år 2000), enligt husägaren troligen pga frostsprängning då det var kav lugnt. Lågan är mossbeklädd, 3,10 cm lång och 50 cm i diameter. - Spår av en bortplockad ticka. - Håligheten i högstubben av den stam som fallit innehåller rester av metallnät och spikar (troligen kommunal åtgärd genomförd 1985)									

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt **Tall vid Sörforsa**
 NVR-id **21-04-011**
 RegDOS-id 2004475
 Typ Tall
 Beslutsdatum 1996-01-02
 Kommun Hudiksvall

Besiktn.datum 2005-08-24
 Besiktigad av Maria von Hofsten, Lst X

Lägesbeskrivn. Ca 150 norr bron (väg 84)
 över järnvägen, vid
 Sörforsa.

Fastighet Hedsta 6:8

Ek. kartblad 15H 9c

Koordinater 15 63 265
 68 46 160

GPS noggr. 13 meter

Koord.system RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Ingen									
Belägenhet	Miljö: Barrskog									
	Vindexponerat			Solexponerat			Fristående			
	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	Ja	Delvis	Nej	
Objektet	Stamomkrets (brösthöjd)					Utflygningshål				
	218 cm					Ja Nej				
	Djupaste barkspricka					Barklös ved (>10x10 cm)				
						Ja Nej (på någon död gren)				
	Brandspår		Håligheter med mulm			Övriga håligheter				
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej				
	Övriga skador: Sår vid basen									
	Naturvärden:									
	Savflöde		Vitalitet							
	Ja	Nej	Dött, liggande		Dött, stående		Döende		Skadat Helt friskt	
Krona										
Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan:										
Grova grenar lägre än 4 m										
Ja Nej										
Risker	Inga, det tycks vara säkerhetsavstånd till vägen och till kraftledningsgatan.									
Behov	Skylt.									
Övrigt	Tallen står i barrskog, bland blåbärsris och skogsfräken. Den står ca 35 meter från vägen (12 graders vinkel) och ca 45 meter från skogsbrynet vid kraftledningsgatan (78 graders vinkel). Det är ca 55 meter till första kraftledningen.									

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

Objekt **Pelargran vid Grönviken**
 NVR-id **21-04-012**
 RegDOS-id 2004476
 Typ Gran
 Beslutsdatum 1996-01-17
 Kommun Ockelbo
 Besiktn.datum 2005-08-23
 Besiktigad av Maria von Hofsten, Lst X

Lägesbeskrivn. Vid avtagsvägen mot Grönviken, norra hörnet.
 Fastighet Säbyggeby 33:1
 Ek. kartblad 14G 3j
 Koordinater 15 47 482
 67 67 208
 GPS noggr. 15 meter
 Koord.system RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Metallskylt på stolpe (dock skymd av sly)		
Belägenhet	Miljö: Barrskog, Vägkant		
	<u>Vindexponerat</u>	<u>Solexponerat</u>	<u>Fristående</u>
	Ja Delvis Nej	Ja Delvis Nej	Ja Delvis Nej
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u> 131 cm		<u>Utflygningshål</u> Ja Nej
	<u>Djupaste barkspricka</u>		<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u> Ja Nej
	<u>Brandspår</u> Ja Nej	<u>Håligheter med mulm</u> Ja Nej	<u>Övriga håligheter</u> Ja Nej
	<u>Övriga skador:</u> Rester av gul målarfärg, inte barr på hela grenarna.		
	<u>Naturvärden:</u>		
	<u>Savflöde</u> Ja Nej	<u>Vitalitet</u> Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt	
	<u>Krona</u> Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan: Pelargran		
	<u>Grova grenar lägre än 4 m</u> Ja Nej		
Risker	Står vid avtagsvägen mot Grönviken, och skulle vid fall eventuellt även kunna falla ut över väg 272. Inga akuta risker.		
Behov	Röja sly, bl a en rönn som dels skymmer skylten, dels riskerar att växa sig stor framför granen. Eventuellt bör man hålla efter grenarna även på andra träd intill, så att de inte piskar och skadar granen vid stark vind. Vidare undersökning rekommenderas.		
Övrigt	På trädets norra sida saknas grenar upp till ca 6 meters höjd.		

Resultat från Naturminnesbesiktning 2005

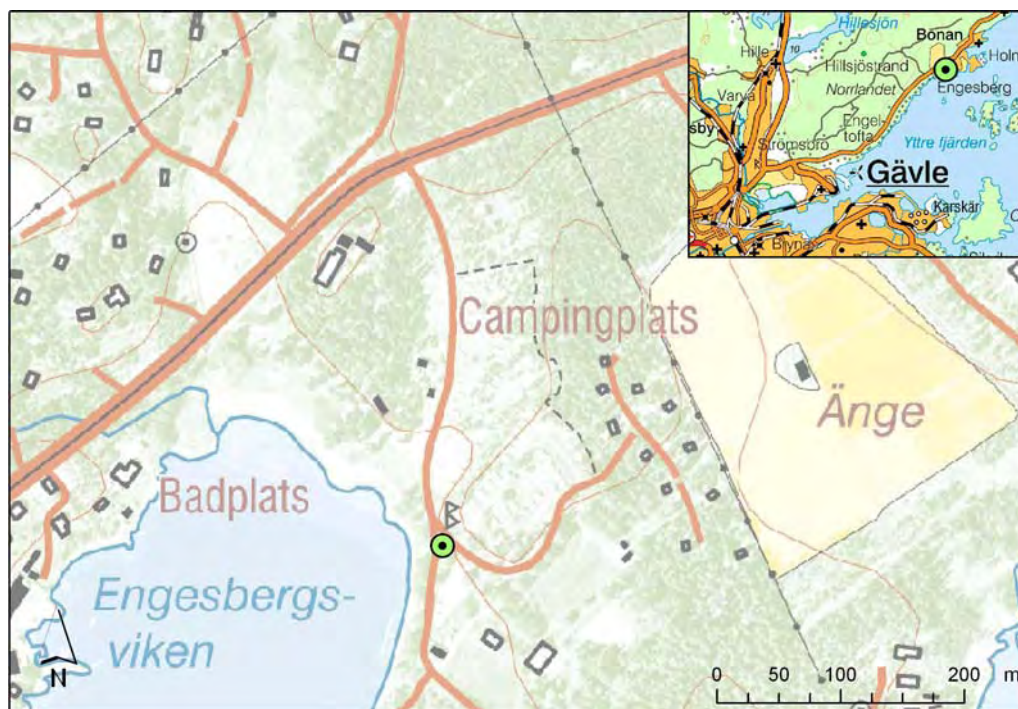

Objekt	Tall på Gackerön
NVR-id	21-04-013
RegDOS-id	2004477
Typ	Tall
Beslutsdatum	1998-10-20
Kommun	Hudiksvall
Besiktn.datum	2005-08-24
Besiktigad av	Maria von Hofsten, Lst X
Lägesbeskrivn.	Ca 500 m söder om bommen på vägen mot Lusolmen.
Fastighet	Gackerön 1:1
Ek. kartblad	15H 8f
Koordinater	15 78 395 68 42 172
GPS noggr.	5 meter
Koord.system	RT90 2,5 gon väst

Befintlig märkning	Ingen		
Belägenhet	Miljö: Hygge		
	<u>Vindexponerat</u>	<u>Solexponerat</u>	<u>Fristående</u>
	Ja Delvis Nej	Ja Delvis Nej	Ja Delvis Nej
Objektet	<u>Stamomkrets (brösthöjd)</u> 283 cm		
	<u>Utflygningshål</u> Ja Nej		
	<u>Djupaste barkspricka</u> 15 cm		
	<u>Barklös ved (>10x10 cm)</u> Ja Nej (på några grenar)		
	<u>Brandspår</u>	<u>Håligheter med mulm</u>	<u>Övriga håligheter</u>
	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej (ca 3 m upp; ugglehål, enl protokoll från 1969)
	<u>Övriga skador:</u> Sår, knotor mm		
	<u>Naturvärden:</u>		
	<u>Savflöde</u>	<u>Vitalitet</u>	
	Ja Nej	Dött, liggande Dött, stående Döende Skadat Helt friskt	
	<u>Krona</u> Spärrgrenig Mellanting Grenfri stam, hög krona Annan: Pelargran		
	<u>Grova grenar lägre än 4 m</u> Ja Nej		
Risker	Ingen		
Behov	Skylt		
Övrigt			

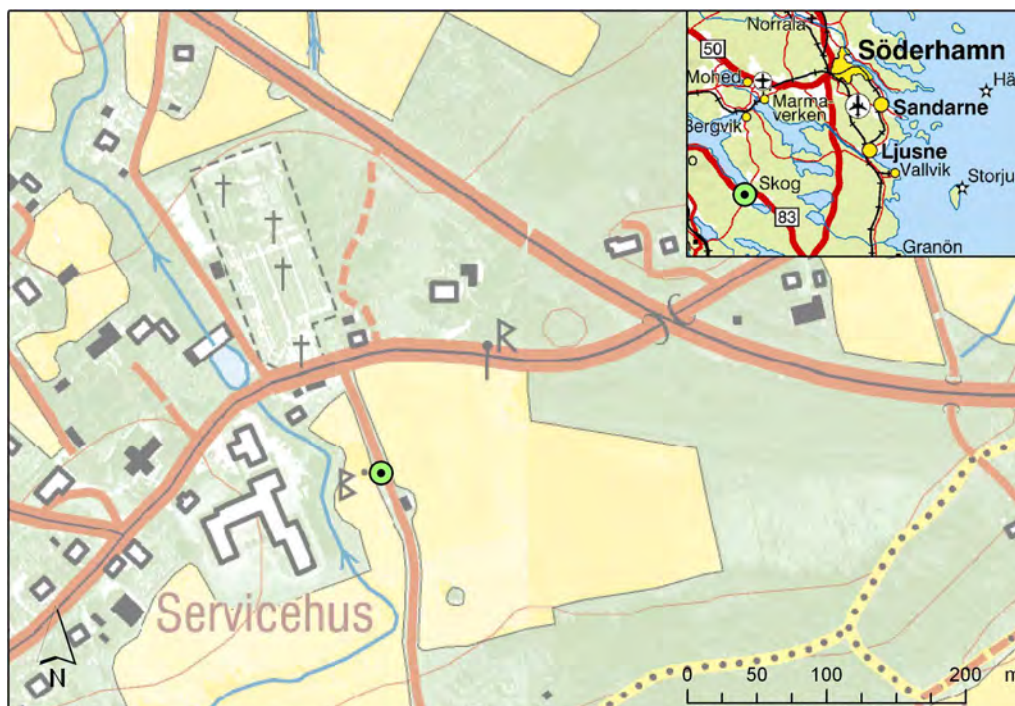
Skala 1:950 000

21-04-001 Lind i Engesberg, Gävle kommun.
Ek. kartblad 13H 7g.

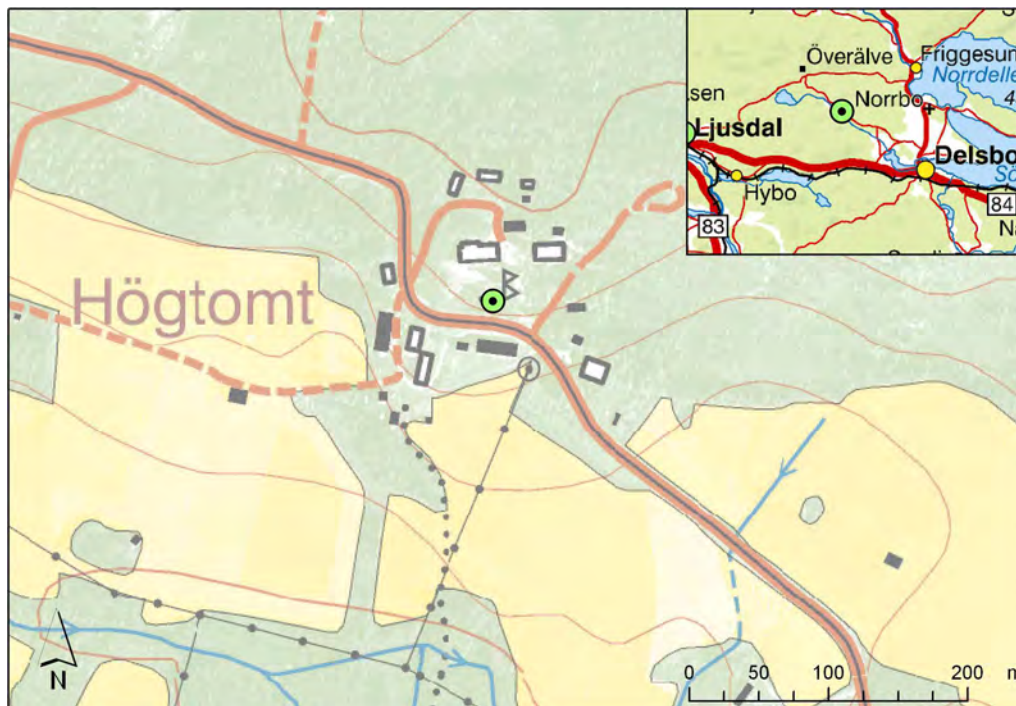
21-04-002 Boträd, Hudiksvalls kommun.
Ek. kartblad 15H 2d. Punkten är ej exakt (se bilaga 5).

21-04-003 Ek i Skog, Söderhamns kommun.
Ek. kartblad 14H 6a.

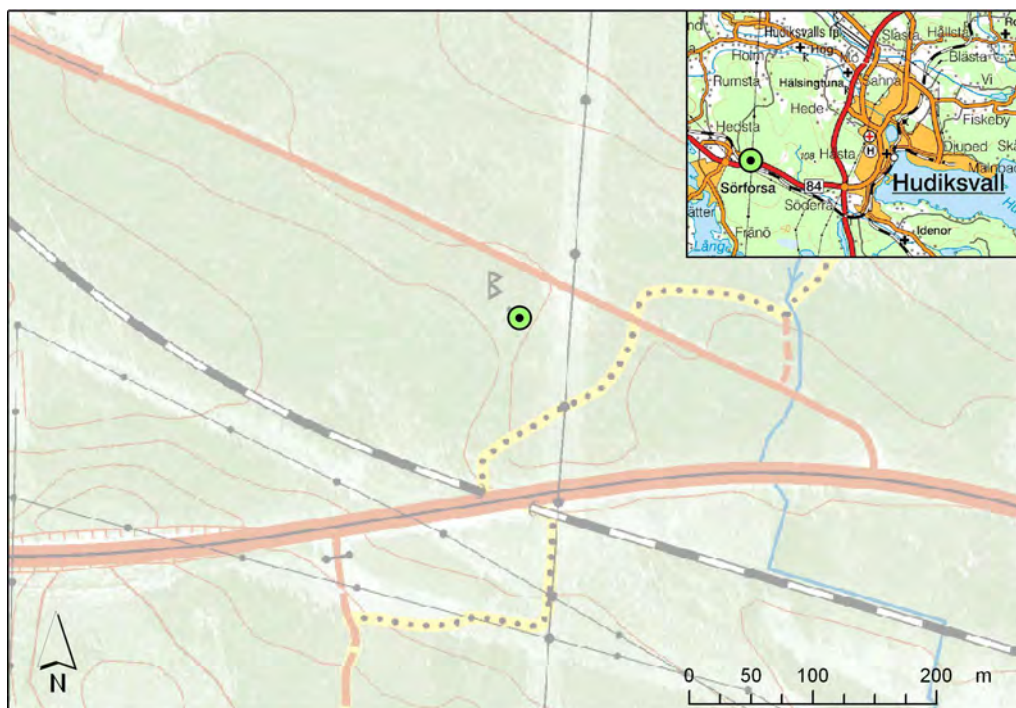
21-04-004 Tall i Ljusdal, Ljusdals kommun.
Ek. kartblad 16G 1d.

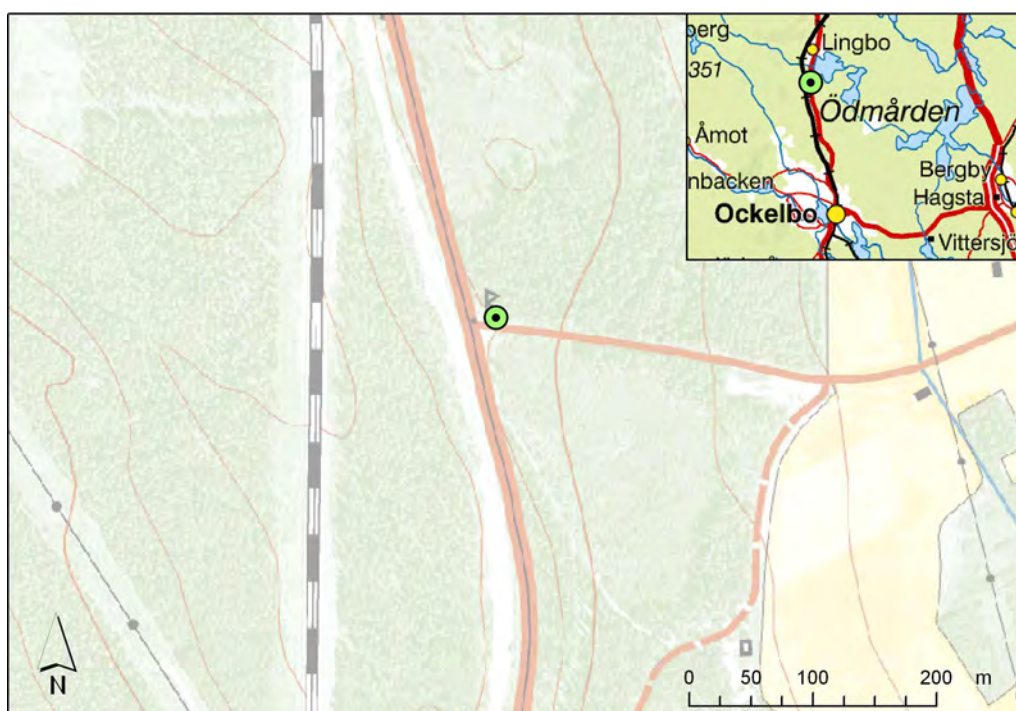
21-04-009 Tall i Högtomt, Hudiksvalls kommun.
Ek. kartblad 16G 2g.

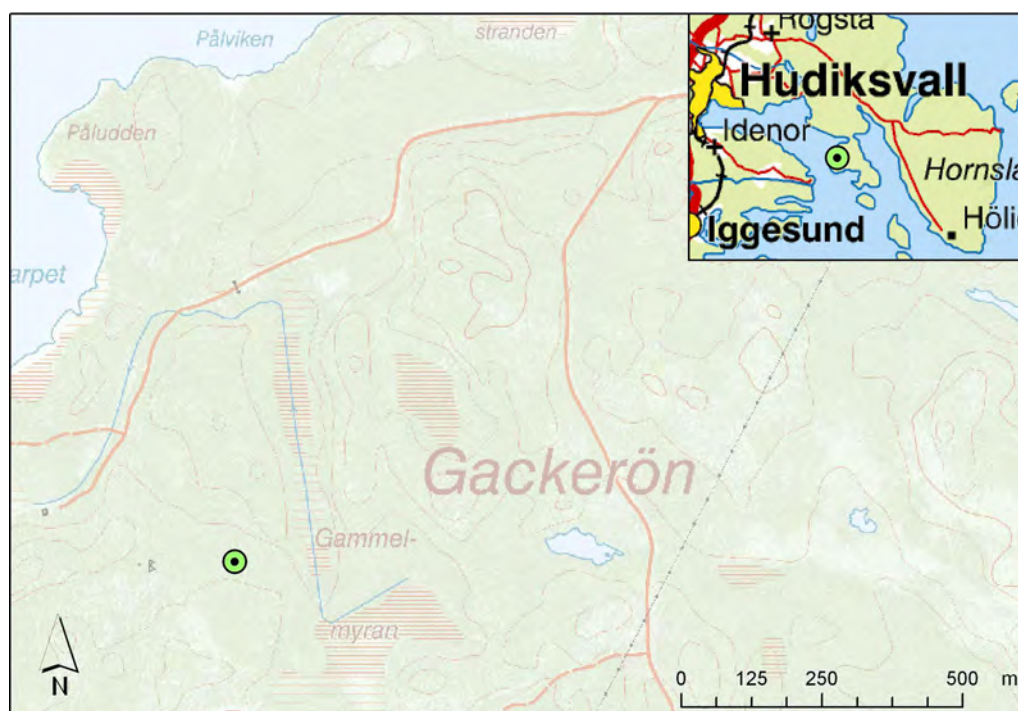
21-04-010 Ek i Hålsjö, Hudiksvalls kommun.
Ek. kartblad 16H 1a.

21-04-011 Tall vid Sörforsa, Hudiksvalls kommun.
Ek. kartblad 15H 9c.

21-04-012 Pelargran vid Grönviken, Ockelbo kommun.
Ek. kartblad 14G 3j.

21-04-013 Tall på Gackerön, Hudiksvalls kommun.
Ek. kartblad 15H 8f.

Sammanställning efter
Naturminnesinventering 2005 (2006)

NVR-id	Typ	Omkrets	Kommun	Besluts- datum	Förvaltare	Inkluderad mark	Fastighet	Ek. kartblad	Aterfunnen 2005	Bekräftad mha	Skyltning
21-04-001	Lind	712 cm	Gävle	1923-09-18	Skogsvårdsstyrelsen		Norrlandet 3:1	13H 7g	Ja	Skyt	Stor skylt, men den lilla runda (standard) är borta
21-04-002	Tall	154 cm	Hudiksvall	1928-03-24	Skogsvårdsstyrelsen		Långvind S:1	15H 2d	Ja*	Skyt	Metallskylt (standard)
21-04-003	Ek	ca 500 cm	Söderhamn	1931-06-17	Skogsvårdsstyrelsen		Prästbord 1:29**	14H 6a	Ja	Skyt	Lös skylt med fakta, i träram
21-04-004	Tall	284 cm	Ljusdal	1951-03-12	Skogsvårdsstyrelsen		Åkern 29:4	16G 1d	Ja	Markägare	Metallskylt (standard) har trillat ner, finns hos ägarna
21-04-009	Tall	223 cm	Hudiksvall	1968-10-30	Skogsvårdsstyrelsen	"...jämta kringliggande område på marken inom en radie av 10 meter från trädet."	Högtomt 1:5	16G 2g	Ja	Skyt	Plastskylt på pinne (standard)
21-04-010	Ek	482 cm	Hudiksvall	1987-03-17	Hudiksvalls kommun	"Naturminnets areal (markområdet kring eken) 150 m2)"	Hålsjö 13:3	16H 1a	Ja	Boende i huset intill	Saknas
21-04-011	Tall	218 cm	Hudiksvall	1996-01-02	Länsstyrelsen	"...samt ett markområde däromkring med en radie om 10 meter..."	Hedsta 6:8	15H 9c	Ja	Gamla fotografier	Saknas
21-04-012	Gran	131 cm	Ockelbo	1996-01-17	Länsstyrelsen	"...samt ett markområde däromkring om 20x30 meter..." (ej uppmärksammat i fält)	Säbyggeby 33:1	14G 3j	Ja	Skyt	Plastskylt på pinne (standard)
21-04-013	Tall	283 cm	Hudiksvall	1998-10-20	Hudiksvalls kommun	"...samt ett markområde kring denna om 100 m2..."	Gackerön 1:1	15H 8f	Ja	Gamla fotografier	Saknas

* Återfanns i oktober 2006

** Eken tycks stå på gränsen mellan Prästbord 1:29 och vågsamfälligheten intill

Efterarbete: GIS-data och namnbyten

Bearbetning av GIS-data

Efter inventeringen 2005 gjordes en genomgång och redigering av det befintliga GIS-skiktet för naturminnen. Det nya skiktet (shape-filen) gjordes tillgänglig på KartOGIS¹, Datadistributionswebben² och på Länsstyrelsens interna U-server under november 2005.

GIS-skiktet ändrades både vad gäller punkternas läge och attribut. För att få en så noggrann lägesangivelse som möjligt användes GPS vid besöken, och vid redigering flyttades de flesta punkter i GIS-skiktet till dessa GPS-koordinater. De stämde ofta väldigt väl med ortofoton i de fall där träden syntes tydligt. Det finns dock några undantag där punkterna ej flyttades till GPS-koordinaterna:

- Boträd (21-04-002) som ej återfanns i fält 2005 (flyttades senare)
- Eken i Hålsjö (21-04-010) där den befintliga punkten i GIS-skiktet stämde betydligt bättre med ortofotot.
- Tallen vid Sörforsa (21-04-011), som ligger inne i skogen vilket gör det svårt att avgöra om GPS-koordinaterna stämmer bättre än den punkt som tidigare digitaliserats från beslutskartan. Tillsvärdare ligger därför den befintliga punkten kvar.

Även attributtabellen i GIS-skiktet redigerades, främst för att det skulle framgå att naturminnet i vissa fall även inbegriper en bit av marken runt trädet. Det vore förstås önskvärt att göra ett polygonskikt av de objekt som innefattar mark, men eftersom fyra av naturminnena inte gör det, och polygoner och punkter inte går att kombinera i samma skikt, skulle det innebära två olika skikt. Därför fördes arean istället in som text i en kolumn i attributtabellen. Samtidigt har vissa tomma kolumner tagits bort, innehållet i andra uppdaterats osv.

Specialfallet Boträd

År 2007 gjordes ytterligare uppdateringar. Då flyttades punkten för objektet ”Boträd”, dock ej till de exakta koordinaterna. Eftersom trädet tidigare använts som boträd för rovfågel har vi, i samråd med ArtDatabanken³, valt att ange platsen med ca 1 km noggrannhet. Det gäller även lägesangivelsen i denna rapport.

Namnbyten

Namnen på flera av naturminnena ändrades också 2007, både i GIS-skiktet, i denna rapport och i andra papper som rör inventeringen. Anledningen var att de tidigare använda namnen (som dock ej fanns med i de ursprungliga besluten) ofta innefattade den fastighet som trädet stod på då naturminnet bildades. Eftersom fastigheterna i flera fall har bytt namn sedan dess så valde vi att istället namnge varje objekt efter närmaste ort.

¹ KartOgis är det webbaserade kartverktyg som är åtkomligt för alla internt på Länsstyrelsen Gävleborg.

² Webbaserat kartverktyg som är tillgängligt för alla. Adress: <http://www.gis.lst.se/lstgis> (under XLÄN).

³ Telefonsamtal med Martin Tjernberg, ArtDatabanken, 2007-02-23.

Länsstyrelsens rapporter 2007

2007:1	Fiskyngel och undervattensvegetation i Långvind och Harkskärsfjärden 2006
2007:2	Se mig! Om ungdomsarbetslöshet i Gävleborg
2007:3	Naturminnen i Gävleborgs län - Resultat av besiktning 2005

Tryck: Arkitektkopia, Gävle

Rapportnr: 2007:3

ISSN: 0284-5954

Upplaga: 100 ex

Alla bakgrundskartor är publicerade
med tillstånd av Lantmäteriet.

© Lantmäteriet, 2007. Ur GSD-

Produkter ärende 106-2004/188-X

Länsstyrelsen
Gävleborg

Besöksadress: Borgmästarplan, 801 70 Gävle **Telefon:** 026-17 10 00

Webbadress: www.x.lst.se